

Preken over de brief van Paulus aan de Galaten, deel 3

AMSTELGEMEENTE VOORJAAR 2021

EEN IN CHRISTUS JEZUS

We gaan verder met de brief van Paulus aan de Galaten. Bij de behandeling van hoofdstuk 1 werd duidelijk dat het evangelie dat Paulus brengt een revolutionair verhaal is dat een heel nieuw soort gemeenschap sticht. De gemeenschap rond het kruis en de opstanding van Jezus wordt niet gekenmerkt door bepaalde uiterlijke kenmerken of opvallende gewoontes, maar door *vertrouwen op/geloof in Jezus Christus*.

Vervolgens probeerde Paulus dat laatste punt - vertrouwen op Jezus Christus - in het tweede hoofdstuk verder uit te werken. Bij het najagen van geluk en bloei laten mensen - religieus of seculier - zich vaak leiden door een morele code of ethische principes, maar in de ontmoeting met Jezus Christus had Paulus geleerde dat op deze manier het tegendeel bereikt wordt: polarisatie, hoogmoed, formalisme en onzekerheid. Echte bloei als mens en als wereld is alleen te verwachten als we ons vertrouwen durven te stellen op Jezus Christus, die in Zijn dood en opstanding heeft afgerekend met het onrecht en de weg heeft geopend naar een nieuwe toekomst. Overall waar mensen en gemeenschappen hun vertrouwen op Hem stellen, daar is deze nieuwe werkelijkheid al aanwezig.

Vandaag lopen we nog iets verder met Paulus op en zullen we zien dat de gemeenschap die rond Jezus ontstaat nog meer contouren krijgt. We kijken in het bijzonder naar vers 27 en 28:

U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed. Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen - u bent allen één in Christus Jezus.

IDENTITEIT

In de tekst die dit keer centraal staat gaat het over een begrip dat vandaag de dag ongelooflijk belangrijk is: identiteit. Wat of wie maakt jou als mens wie je bent? Wat is het meest bepalende van je leven?

Je voelt wel aan dat we hier op een gevoelig en actueel punt stuiten. Het begrip identiteit komen we op allerlei manieren tegen. Om twee voorbeelden te noemen: in de hele beweging rond Black Lives Matter wordt duidelijk dat de kleur van iemands huid een belangrijke rol speelt in de identiteitsvorming. Juist in het gevecht tegen onderdrukking wordt de huidskleur een identiteit-bepalende factor.

Eenzelfde beweging zien we in de beweging rond homorechten en de Genderdiscussie. Vroeger was alles vrij helder: je was een man of een vrouw en wanneer je als man een liefdesrelatie had, dan was dat met een vrouw, en andersom. Tegenwoordig ligt het allemaal niet meer zo eenvoudig. De vraag of je man of vrouw bent is helemaal niet zo eenvoudig als vroeger, bovendien is het ook helemaal niet vanzelfsprekend dat je een liefdesrelatie met iemand van het andere geslacht hebt. Ieder mens moet het voor zichzelf ontdekken hoe dat bij hem/haar zit en dan wordt je gender en je seksuele voorkeur opeens een belangrijke of zelfs de belangrijkste pijler onder je identiteit.

De vraag naar wat het meest bepalende is voor een mens, is dus ontzettend belangrijk en actueel.

Verwerking

- *Wat is voor jou het meest bepalende als het gaat om de vraag wie je bent?*

WAT ZEGT PAULUS?

Laten we eerst eens luisteren naar wat Paulus zegt. Hij zegt: *Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen - u bent allen één in Christus Jezus.* Misschien even voor de duidelijkheid: Paulus bedoelt niet dat er in Christus geen etnische, sociale of geslachtsverschillen zijn - alsof je wanneer je gelooft opeens in alle opzichten neutraal wordt - ,maar hij bedoelt te zeggen: in Christus Jezus is je etnische, sociale of geslachtelijke werkelijkheid niet het meest bepalende. Dus: In

Christus is het niet van doorslaggevend belang of je Joods of Grieks bent, slaaf of vrij, man of vrouw. Het belangrijkste is dat je van Christus bent.

Hoe komt Paulus ertoe om dit te zeggen? Om die vraag te beantwoorden moeten we even de vorige hoofdstukken in ons achterhoofd houden. Paulus was fel van leer getrokken tegen de gelovigen in Galatië, omdat ze zich, onder invloed van andere leraren hadden laten overtuigen dat ze zich aan de Joodse wetten moesten houden. Geloof in Christus alleen is niet genoeg, maar het is ook belangrijk dat in je uiterlijk en in je gewoonten zichtbaar wordt dat je bij het nieuwe volk van God hoort.

Paulus was hier fel tegen in opstand gekomen. Op deze manier maken de gelovigen in Galatië het evangelie namelijk krachteloos.

Ten eerste omdat het op deze manier alleen maar verdeeldheid in de hand werkt. Als mensen die in Jezus geloven eerst Joods moeten worden in hun uiterlijk en gedrag, dan is het resultaat de zoveelste groepering die zich afzet tegen anderen. Dat is niets nieuws en dat is al helemaal geen goed nieuws.

Maar belangrijker nog: de gelovigen in Galatië maken het evangelie krachteloos, omdat ze hun zekerheid niet zoeken in hun vertrouwen op Jezus, maar in uiterlijke kenmerken en gedragspatronen. Ze verwachten dat de beloofde redding, de bloei waar ze naar verlangen pas werkelijkheid kan worden als ze zich strikt houden aan de morele code die hoort bij het Jodendom. De vorige keer hebben we gezien dat Paulus duidelijk maakte dat dit als mens nooit gaat lukken. Wanneer je bloei verwacht van morele perfectie, dan kun je lang wachten. Als mens en als samenleving zullen we altijd blijven worstelen met onrecht en tekortkomingen, dus volkomen bloei moeten we niet verwachten van najagen van een ideaal.

Ik denk dat deze twee punten vandaag de dag nog steeds gelden. In onze zoektocht naar identiteit zie je dezelfde twee dingen gebeuren.

Wanneer je als mens of als groepering je identiteit zoekt in een uiterlijk kenmerk, ofwel je kleur, je geslacht of iets anders, dan is het gevaar niet denkbeeldig dat jezelf daarmee afzondert van of zelfs verheft boven andere mensen die hun identiteit ergens anders in zoeken. Neem als voorbeeld die BLM-beweging. Vooropgesteld: deze beweging is ontstaan vanuit een volstrekt terechte verontwaardiging over achterstelling en onrecht. We kunnen niet anders dan sympathiek staan tegenover dit streven voor gelijkwaardigheid. Maar tegelijk is er ook een mogelijke schaduwzijde: daar waar de eigen huidskleur zo centraal komt te staan, daar kan een beweging voor gelijkwaardigheid omslaan in een instrument om verdeeldheid te bewerken. Nadruk

op een uiterlijk kenmerk werkt geen eenheid en verbondenheid in de hand, maar juist polarisatie.

Daarnaast is het maar de vraag of het daadwerkelijk rust brengt wanneer je je eigen identiteit zoekt in een uiterlijk kenmerk, of het nou kleur, gender of politieke overtuiging is. Wanneer ben je eigenlijk man genoeg? Of vrouw genoeg? Wanneer ben je nou een echte Nederlander? Of een echte westerling? Een echte Afrikaan? Wanneer ben je links genoeg? Of rechts genoeg? Of juist helemaal in het midden? Wanneer voldoe je aan het ideaal plaatje? Er zijn altijd wel aspecten van die identiteit waar aan je niet voldoet, omdat je er net even anders over denkt dan 'hoort', of omdat je een bepaalde zwakheid hebt. Het is dus maar de vraag of je daadwerkelijk rust zult vinden en tot bloei zult komen als je het meest bepalende van je leven zoekt op een van deze vlakken.

Paulus zegt: *in Christus Jezus is je etnische, sociale of geslachtelijke werkelijkheid niet het meest bepalend*. Wat dan wel? Nou, je verbondenheid met Jezus Christus is het meest bepalende geworden. Daar bedoelt Paulus mee te zeggen: wanneer je je vertrouwen stelt op Jezus Christus dan leer je inzien dat de bloei van je leven ligt in wat Hij voor deze wereld en dus ook voor jou gedaan heeft. Hij nam in onze plaats ons onrecht, ons falen op zich aan het kruis en opende de toekomst toen Hij opstond uit het graf. Daar mogen we bloei van verwachten: waar we niet afgerekend worden op fouten en tekortkomingen uit het verleden en het heden en vol vertrouwen naar de toekomst mogen kijken in de wetenschap dat dood en gebrokenheid ons niet kapot zullen krijgen. Dat geeft rust. Dat verbindt.

Verwerking

- *Herken je de twee bezwaren die genoemd worden om je identiteit te zoeken in een uiterlijk kenmerk?*
- *Wat betekent het concreet wanneer je als mens je identiteit in Jezus Christus zoekt?*

ÉÉN IN CHRISTUS

Paulus zegt: *in Christus Jezus is je etnische, sociale of geslachtelijke werkelijkheid niet het meest bepalend, want in Hem zijn jullie één*. Het is belangrijk om nog even bij dat laatste aspect stil te staan: in Christus zijn jullie één.

Ik kan me namelijk voorstellen dat deze woorden van Paulus niet bij iedereen gelijk resoneren. Bijvoorbeeld voor iemand die jarenlang geworsteld heeft (of worstelt) met zijn of haar seksuele identiteit, en dan hier plotseling hoort dat het er niet toe doet.

Dan wordt er toch geen recht gedaan aan een proces van jaren of aan een psychologisch gevecht. Iets dergelijks kan gezegd worden ten aanzien van huidskleur: voor iemand die gebukt is gegaan onder achterstelling of discriminatie op basis van kleur kunnen deze woorden tamelijk leeg overkomen.

Met het oog daarop is het goed om nog even terug te komen op wat ik eerder zei: Paulus bedoelt niet dat er in Christus geen etnische, sociale of geslachtsverschillen zijn - alsof je wanneer je gelooft opeens in alle opzichten neutraal wordt. Nee, we leven als mensen in deze wereld en in deze cultuur, en daarin hebben we - of we het nou willen of niet - te maken met deze vragen rondom identiteit. Dat kun je niet zo even uitzetten omdat je gelooft. Om het plastisch te zeggen: je trekt niet je jas van huidskleur of gender of wat dan ook uit wanneer je de kerk binnenkomt. Je komt er als 'jij' - man of vrouw, of trans, wit of zwart, links of rechts - en die jas kan en moet je niet uit willen trekken.

Paulus wil niet dat je een jas uitrekt voordat je de kerk binnenkomt, maar hij zegt dat je - bij wijze van spreken - een jas aantrekt wanneer je de kerk binnenkomt: *U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed.* Op het moment dat je door je vertrouwen te stellen op Jezus Christus toetreedt tot het volk van God toetreedt op aarde, dan komt dat verhaal van Jezus Christus over heel je leven, al je vragen, al je worstelingen en heel je identiteit te liggen. Dat wordt gesymboliseerd in doop, waarin een gelovige kopje onder gaat en zo wordt ondergedompeld in het verhaal van Jezus' dood en opstanding. Dus je bent man of vrouw, wit of zwart, links of rechts, maar daarover heen plooit Jezus zich met Zijn evangelie om je tot bloei te brengen en rust te schenken.

Als Paulus het heeft over eenheid, dan heeft hij het dus niet over eenheidsworst. De kerk is geen Noord-Koreaanse militaire parade waarin iedereen gelijkgeschakeld wordt en elke vorm van individualiteit wordt uitgeschakeld. Nee, de kerk is werkelijk een eenheid, omdat het de plek is waar mensen met verschillende sociale achtergronden, verschillende politieke overtuigingen, verschillende seksuele identiteiten elkaar vinden in hun vertrouwen op Jezus Christus. En omdat ze elkaar daar vinden hoeven ze zich niet tegenover elkaar af te zetten, hoeven ze niet hun etnische, religieuze of seksuele identiteit tegen anderen af te zetten, maar kunnen ze in hun eigenheid - als man of vrouw, wit of zwart, links of rechts - elkaar liefhebben en dienen.

Dat is het geheim van de kerk: de kerk is Gods nieuwe schepping, omdat het de plek is waar verschillen niet worden gebruikt om tegenover elkaar af te zetten, maar juist om elkaar aan te vullen en te dienen. Een nieuwe schepping die bestaat uit een

veelvormige gemeenschap van mensen die elkaar herkennen rond de gevende liefde van Jezus Christus.

Dat is goed nieuws voor deze wereld. Wij als kerk zijn goed nieuws voor de wereld, omdat er in de kerk - in al z'n diversiteit en veelkleurigheid - iets zichtbaar wordt van het wonder dat God in Jezus Christus tegenstellingen overbrugt, het onrecht overwint en dood en gebrokenheid ontmantelt.

Laten we bidden dat we een gemeente en gelovigen zijn die Jezus Christus als het meest bepalende van ons leven zien. Dat geeft rust en bloei en is goed nieuws, niet alleen voor ons, maar voor heel de wereld.

Verwerking

- *Zijn we als kerk in het Westen een plek waar Gods koninkrijk zichtbaar wordt door eenheid in verscheidenheid? Hoe kunnen we als gemeente daar aan bijdragen?*